

Eigen kracht, eigen regie

Het komend jaar zal er veel veranderen op het gebied van ondersteuning en zorg in de gemeente. AWBZ begeleiding, dagbesteding en logeren gaan naar de gemeenten, persoonlijke verzorging (wassen en aankleden) verpleging gaan naar de ZVW (zorgverzekering) en bijna alle zorg voor kinderen en jongeren tot 18 jaar gaat naar de Jeugdzorg. Ook mensen met GGZ problematiek die in een instelling wonen moeten vanaf 2015 een beroep doen op de WMO of ZVW, een deel blijft nog even in de AWBZ (Wlz). Eveneens leert onderzoek ons dat veel mensen zich bv. eenzaam voelen en daarom met een begeleider op stap gaan, deel nemen aan dagopvang. Er zijn vaak andere oplossingen te vinden. Inzet van vrijwilligers vanuit bv. de Zonnebloem, kerk e.d. kunnen veel betekenen.

De CDA-fractie is erg onder de indruk van de aanpak zoals die door CDA-wethouder Janny Bakker in Huizen in de afgelopen jaren is ontwikkeld. Het gaat om een benadering die consistent is in de diverse aspecten. Wij verwijzen naar de publicaties die over deze werkwijze zijn ontwikkeld. De inleiding bij hun vragenformulier is een mooi voorbeeld van hun benadering: niet de gemeente heeft de regie, maar de inwoner en zijn naasten.¹ De aanpak van Huizen is beschreven in een mooi boekje². De aanpak is in het Gooi verder uitgewerkt, zie o.a. documenten van de gemeente Wijdmeren³.

Een belangrijk element in de aanpak in Huizen e.o. is dat meer met de burger wordt meegedacht over oplossingen, dan dat de problemen van de burger direct vertaald worden naar de productencatalogus van de bestaande aanbieders. PvdA-er Pieter Hilhorst heeft mooi geschetst wat er anders misgaat, in een Wibautlezing⁴.

Ook de methodiek van de eigenkrachtconferenties en het in de wetgeving genoemde familiegroepsplan spreken ons aan, in het verlengde hiervan.

Hoe kijkt het College aan tegen de filosofie a la Huizen? Welke stappen zijn al genomen?

Ondersteunende bekostiging

In Huizen ondersteunt de bekostiging de eigen regie. Er wordt gewerkt met een persoonsvolgend budget. De cliënt ontvangt een beschikking voor een bepaalde periode met een bepaald aan tal uur/ dagdelen/ voor een bepaalde voorziening. Hij kan kiezen uit PGB (75 % van het natura tarief) of PVB. De gemeente stelt een tarief vast voor voorzieningen. Bv. dagbesteding 25,00 per dagdeel. Aanbieders kunnen hierop intekenen. Aanbieders weten van te voren niet hoeveel dagdelen begeleiding zullen worden afgenomen en hoeveel cliënten zij zullen hebben komend jaar. Cliënten kunnen 'stemmen met de voeten'. Een cliënt besluit met aanbieder X in zee te gaan en tekent een overeenkomst met aanbieder X. Mocht de ondersteuning niet naar wens verlopen dan kan de cliënt, met inachtneming van een opzegtermijn, overstappen op aanbieder Y. Aanbieders die kwalitatief goede ondersteuning bieden, zullen groeien. Aanbieders die ondermaats leveren, krijgen minder cliënten. De markt doet zijn werk.

¹ <http://www.wmowonen-nh.nl/files/2013/vragenlijst-wmo-gesprek-huizen/view>

² http://www.wmowonen-nh.nl/files/2013/gemeente-huizen-wmo-samenvatting-vraagsturing-in-de-praktijk/at_download/file

³ Gemeente Wijdmeren die deel uit van de regio Gooi heeft aantal documenten online gezet waaronder functieomschrijving frontdeskmedewerker (cruciale functie)
<https://www.wijdmeren.nl/zorgnota>

<https://www.wijdmeren.nl/4/zorgnota/9-Instrumentenmap-vraagsturing.pdf>

⁴ http://www.lokaalbestuur.nl/publicaties/publicaties_item/t/wibautlezing_14_wij_doen_het_zelf

Onze indruk is dat de huidige regionale inkoop in de regio Arnhem ons de ruimte biedt om ook in Overbetuwe een persoonsvolgende bekostiging te kiezen a la Huizen, om zo de eigen regie te ondersteunen. Gaan we die mogelijkheid ook gebruiken?

Innovatie

Het geheel biedt in Huizen ruimte aan nieuwe (zorg)ondernemers, burgers die aangeven 'het zelf beter te kunnen doen', denk aan het oprichten van een zorg coöperatie e.d. Steeds staat de cliënt centraal!

Belangrijk is dat vanuit de administratie op basis van geleverde ondersteuning (wordt nagegaan of mensen tevreden zijn, op basis van individuele gesprekken, steekproefsgewijs). Naast de monitor vindt ook aantal diepte interviews met cliënten naar kwaliteit van de zorg en ondersteuning door onafhankelijke derde. Daarnaast vindt jaarlijks tevredenheidsonderzoek plaats. Als mensen tijdelijk minder ondersteuning gebruiken, wordt gevraagd waarom dat is, zonder meteen te korten. Als mensen vinden dat zij te weinig hebben toegewezen gekregen, vindt het gesprek opnieuw plaats.

Hoe gaan we dit in Overbetuwe oppakken, om ook te kunnen volgen of de grotere nadruk op eigen kracht en eigen regie werkt en waar bijsturing noodzakelijk is? Hoe wordt daarbij invulling gegeven aan de eerder door de raad aangenomen motie over de beleidscyclus (http://www.raadoverbetuwe.nl/Raadsinformatie/Aangenomen_moties/Raadsperiode_2010_2014/09_Motie_beleidscyclus)?

Ervaring in het Gooi leert dat mensen niet overvragen, als constructief wordt meegedacht en creatief naar oplossingsmogelijkheden wordt gekeken.

Digitaal leefplein, ict, domotica

Een nieuw element in de Huizer aanpak is het digitale leefplein⁵, een instrument dat in onze ogen goed past bij eigen kracht. Ook de provincie Gelderland heeft in de afgelopen jaren op dit punt nuttige initiatieven gestimuleerd.

ICT en domotica moet in onze ogen in de komende jaren sowieso (bij wie dat wil en waar dat waarde toevoegt) meer in gezet worden ter ondersteuning van de (eigen kracht van de) cliënt en zijn naasten en minder alleen ter ondersteuning van de professionele zorgaanbieder en zijn 'proces' (ook al valt ook daar nog veel te winnen, o.a. omdat de huidige bekostiging van uurtje/factuurtje het gebruik van ict ontmoedigt). Interessant zijn in dit verband ook de ervaringen met digitale ondersteuningsplannen die met name de rol van de client zelf en zijn mantelzorgers versterken⁶.

We zijn bekend met de landelijke living labs (<https://www.visd.nl/living-lab-zaanstad-bestaande-systemen-doorontwikkelen-met-leveranciers>) en met het feit dat bijv. Nijmegen momenteel een aanbesteding heeft lopen voor de digitale ondersteuning van de wijkteams. Hoe is op dit punt de stand van zaken en de visie in Overbetuwe? We zijn ook benieuwd hoe het College aankijkt tegen initiatieven die eigen kracht ondersteunen en elders zijn uitgetest, zoals <http://socialbrokers.nl/info/> Houden we dat soort ontwikkelingen bij, al dan niet ism HAN en Radboud? Wat gaan we doen met dit soort ervaringen elders?

⁵ <http://www.wmowonen-nh.nl/projecten/2018het-digitale-leefplein2019>

⁶ Een voorbeeld waarmee o.a. Driestroom in Elst werkt: <http://www.symax.nl/>

Eigen kracht, individu en gemeenschap

Naast de eigen kracht van mensen zelf en hun naasten, denken wij dat eigen kracht ook gaat over de eigen kracht van onze dorpsgemeenschappen. Hoe kunnen we zorgen dat 'zorg en ondersteuning' weer iets van ons is? Denk aan de beweging van de zorgcoöperaties. Pas op voor een situatie die vooral de gemeentelijke regie en de financiële beheersing op korte termijn benadrukt. Als de gemeente zich als partner opstelt, realistisch maar vanuit visie, dan roept dat ook partnerschap vanuit burgers en maatschappelijke organisaties op. De door de decentralisaties vergrootte gemeentelijke rol, moet er niet alleen toe leiden dat bij de nieuwe taken, nieuwe kansen worden benut, maar ook dat we vanuit onze nieuwe kracht het gesprek aan gaan met andere partijen die – net als wij – de verantwoordelijkheid hebben om mensen zo goed mogelijk te ondersteunen.

Eigen kracht zet je makkelijker centraal als je denkt vanuit mensen dan vanuit systemen. Hoe krijgen we de komende tijd dat gesprek op gang. Soms zitten er al aanzetten in de dorpsontwikkelingsplannen. Misschien is het soms interessant hierop te verdiepen⁷. Thema's als eenzaamheid, depressie, dementie zijn thema's die niet alleen de gemeente raken, maar ook de eerstelijns, de zorgverzekeraars en wijk- en dorpsraden.

Hoe denkt het College de slag naar de kernen/wijk- en dorpsraden/dorpsontwikkelingsplannen te maken, mede in het licht van de eerder door de raad aangenomen motie⁸ en daarover verschenen memo⁹?

27-8-14

⁷ Ter inspiratie: <http://www.invoorzorg.nl/ivz/tool-ros-wijkscan-inzicht-in-zorgbehoeften-van-de-wijk.html?highlight=wijkscan> en <http://www.slideshare.net/lvzCommunicatie/zorg-vormgeven-in-de-wijk-ateliers-in-de-eerste-lijn-de-kunst-van-gentegreerd-samenwerken>

⁸ http://www.raadoverbetuwe.nl/Raadsinformatie/Aangenomen_moties/Raadsperiode_2010_2014/27_Motie_CDA_PvdA_GBO_GL_over_visie_zelfredzaamheid_naar_vermogen

⁹ http://www.raadoverbetuwe.nl/Raadsinformatie/Memo_s/Overzicht_memo_s_periode_2010_2014/Overzicht_memo_s_college_van_B_W_vanaf_11_maart_2010/2013/Februari_2013/13_02_12_Memo_college_over_uitwerking_nota_wonen_zorg_en_welzijn